

Č. 12.127.

Učiteľstvo: I. O nároku učiteľa cirkevnej školy na správcovský prídavok podľa § 15 zák. č. 104/1926 Sb. rozhodujú administratívne vrchnosti. — II. Nárok na správcovský prídavok podľa cit. zák. nemá učiteľ, ktorý len skutočne vykonáva funkciu, spojenú so správcovstvom školy, ale správcom ustanovený nebol.

(Nález zo dňa 9. novembra 1935 č. 19.315/35.)

V e c: Reformovaná cirkevná obec v D. proti zemskému úradu v Bratislave (za zúč. Ľudovíta R. v K. adv. Dr. Bedrich Mautner z Prahy) ohľadne správcovského prídavku pre učiteľa ref. ľudovej školy.

V ý r o k: Napadnuté rozhodnutie zrušuje sa pre nezákonnosť.

D ô v o d y: Rozhodnutím zo dňa 12. mája 1932 zaviazal okr. úrad v Želiezovciach sťažujúcu si reformovanú cirkevnú obec, čo vydržovateľku ref. ľudovej školy v obci D., aby v smysle zák. č. 104/1926 Sb. vyplatila Ľudovítovi R., čo býv. správcovi-učiteľovi na tejto škole, teraz učiteľovi na ref. ľudovej škole v K. správcovský prídavok na dobu od 1. januára 1926 do 1. decembra 1926 čiastkou 750 Kč a od 1. januára 1927 do 1. novembra 1927 čiastkou 687 Kč 50 h, úhrnom 1.437 Kč 50 h s 5% úrokami odo dňa 4. marca 1932, čo dňa, v ktorý zmienený učiteľ podal žiadosť o vyplatenie mu onoho správcovského prídavku. Toto svoje rozhodnutie odôvodnil okr. úrad v Želiezovciach takto: Podľa § 45 cit. zák. náklad so školou má hradiť vydržovateľ tejto, v prítomnom páde sťažujúca si ref. cirkevná obec. Táto dľa horeuvedeného je i so správcovským prídavkom »dľa platných zák. nariadení« menovanému povinná a pretože mu prichodiaci vyše vypočítaný správcovský prídavok posiaľ vyplatený nebol, k žiadosti rečeného bolo treba po práve takto rozhodnúť.

Napadnutým rozhodnutím žal. úrad zamietol odvolanie sť-ľkino do tohoto rozhodnutia z dôvodov v ňom uvedených a z týchto ďalších dôvodov: Námitku odvolania, že adm. vrchnosti v danom prípade nie sú kompetentné rozhodovať, nie je možné za správnu uznať, pretože o učiteľských platoch a ich dôchodkoch v smysle ustanovenia zák. čl. XXVII: 1907 § 1 rozhodujú adm. vrchnosti a nie občianske súdy, lebo však v takýchto prípadoch ide o »vymáhanie« verejnoprávnej požiadavky verejného zamestnanca, ktorá v dôsledku jej verejnoprávneho charakteru spadá do kompetencie adm. vrchnosti. Čo sa týče druhej námietky odvolania, totiž že žiadateľovi neprináleží nárok na správcovský honorár, keďže toto miesto nebolo systemizované, a že správca-učiteľ vyvolený nebol, treba uviesť, že sa k nadobudnutiu právneho nároku na správcovský honorár nevyžaduje, aby dotýčny učiteľ bol súčasne vyvolený za správcu školy, ale vyžaduje sa len to, aby funkcie so správcovstvom spojené skutočne vykonával, čo v danom prípade sa dialo a čo ani sama sť-ľka nepopiera, v dôsledku čoho menovaný nabyť nárok na správcov-

ský honorár. Konečne nemohlo byť za pravdu dané ani tej námietke odvolania, že ustanovenia vyšecitovaného zák. nevzťahujú sa aj na cirkevných učiteľov. Toto tvrdenie je mylné a nesprávne, lebo však 2. odst. § 1 zák. 104/1926 Sb. nestanoví to, čo sť-l'ka nesprávne a chybné uvádza, že platové a služobné pomery cirkevných učiteľov zvláštnym zákonom budú upravené a že ohľadne cirkevných učiteľov sú smerodajné dosavadné predpisy, ale ustanovenie toto doslovne stanoví, že »až do tej doby« (t. j. kým nebude nový zákon vyneseny) »platia pre toto učiteľstvo platové ustanovenia tohoto zák. a dosavadné služobné predpisy«. Z tohoto je zrejmé, že do tej doby, kým nebude ohľadne platových a služobných pomerov cirkevných učiteľov vyneseny nový zákon, platia ustanovenia zák. č. 104/1926 Sb. aj pre cirkevné učiteľstvo, v dôsledku čoho majú nárok aj na správcovský honorár, ktorý im zabezpečuje vydržovateľ školy.

O sťažnosti do tohoto rozhodnutia uvažoval nss takto:

I. Nss musel sa predne zaoberať tou námietkou sťažnosti, že daný spor nepatrí vôbec do kompetencie správnych úradov. Sťažujúca si ref. cirkevná obec zastáva totiž to stanovisko, že proti vydržovateľom konfesionálnych škôl lze uplatňovať vzhľadom na ustanovenie § 1 zák. čl. XXVII:1907 cestou administratívnou len tie služobné požitky učiteľov účinkujúcich na konfesionálnych školách, ktoré boli týmto učiteľom vôči vydržovateľom školy vokatorom, resp. dôchodkovou zápisnicou zabezpečené; sť-l'ka však o správcovský prídavok sa uchádzajúcemu svojmu býv. učiteľovi Ludovítu R. nezabezpečila vôbec vokatorom, resp. dôchodkovou zápisnicou správcovský prídavok, a k zabezpečeniu takéhoto správcovského prídavku pre onoho svojho učiteľa nebola ani povinná podľa zák. čl. XXXVIII:1868 a zák. čl. XXVII:1907, ako noriem obsahujúcich služobné a požitkové predpisy pre neštátnych učiteľov a platných i za účinnosti zák. č. 104/1926 Sb. až po dobu, pokiaľ nebudú služobné a platové pomery neštátneho učiteľstva zvláštnym zákonom upravené. V súvislosti so zmienenou námietkou dovodzuje sť-l'ka, že, jestli by i prislúchal zmienenému jej učiteľovi správcovský prídavok, ten nemá niesť sť-l'ka, ale štát.

Uvedeným vývodom sťažnosti nemohol nss prisvedčiť.

Nesporné je, že v danom prípade ide o cirkevnú školu vydržovanú podľa § 11 zák. čl. XXXVIII:1868 cirkvou. Podľa § 1 zák. čl. XXVII:1907 sú učitelia takýchto cirkevných škôl verejnými úradníkmi a jejich zákonom stanovené platy sú zaistené administratívne. Príslušnosť správnych úradov v platových veciach učiteľov cirkevných škôl plynie z ustanovenia § 30 zák. čl. XVI:1913, ktoré bolo pozdejšie zákonodárstvom zmenené len potiaľ, že miesto kompetencie adm. výboru nastúpila kompetencia okr. úradu a miesto kompetencie min. vyuč. kompetencia zem. úradu (arg. § 6 zák. č. 126/1920 Sb., §§ 4 a 5 a čl. 8 zák. č. 125/1927 Sb. a § 2 vl. nar. č. 96/1928 Sb.).

Zák. č. 104/1926 Sb. o úprave platových a služobných pomerov učiteľstva obecných a občianskych škôl poskytol učiteľom určité nadlepenie platové oproti požitkom dosavadným. V § 1 odst. 1 tohoto zák. sa

stanoví, že zákon ten platí pre učiteľov štátnych obecných a občianskych škôl, ďalej pre učiteľov verejných obecných a občianskych škôl uvedených v 2. odst. čl. XIV zák. č. 251/1922 Sb., ako i pre učiteľov cvičných škôl pričlenených k štátnym učiteľským ústavom. Podľa odst. 2 tohoto §u obdobná úprava platových a služobných pomerov učiteľstva ostatných verejných škôl obecných a občianskych (ku ktorým zrejme náležia i cirkevné ľudové školy na Slov.) prevedie sa zvláštnym zákonom; »až do tej doby platia pre toto učiteľstvo platové ustanovenia tohoto zákona a dosavádne služobné predpisy«. Podľa § 1 odst. 1 a 2 zák. č. 104/1926 Sb. majú tedy učitelia cirkevných škôl ľudových na Slov. odo dňa účinnosti zák. č. 104/1926 Sb., t. j. od 1. januára 1926 nárok na požitky podľa platových ustanovení tohoto zákona.

Poskytuje tedy zák. č. 104/1926 Sb. učiteľom verejných ľudových škôl cirkevných nároky na určité nadlepšenia platové oproti platom dosavádnym, medzi ktoré nadlepšenia platové, poskytnuté týmto zákonom, dlžné je pripočítať i správcovský prídavok v smysle § 15 cit. zák. a nároky na tieto platové nadlepšenia a na správcovský prídavok sú toho charakteru, ako nároky plynúce z predošlých zákonov, t. j. charakteru verejnoprávneho, o ktorých prísluší rozhodovať úradom správnym.

Pre otázku, kto má niesť náklady tohoto platového nadlepšenia učiteľov verejných ľudových škôl cirkevných je však smerodajné ustanovenie § 45 zák. č. 104/1926 Sb., v ktorom sa praví, že náklady tie nesú dosavádni vydržovatelia. Dosavádnym vydržovateľom cirkevnej školy, o ktorú tu ide, je — ako je to nesporné — sťažujúca si cirkevná obec, a nesie tedy náklady nadlepšenia platu učiteľských, medzi ktoré patrí i správcovský prídavok podľa § 15 cit. zák. — sú-li ovšem pre poskytovanie tohoto správcovského prídavku splnené i ostatné zákonom vyžadované podmienky —, sťažujúca si cirkevná obec, a nie štát, ako sťažnosť mylne sa domnieva. Ide tu tedy o nadlepšenie platu, bez ohľadu na to, čo je vokatorom dosiaľ cirkevným učiteľom zabezpečené.

Je tedy sťažnosť v týchto smeroch bezdôvodná.

II. Sť-l'ka ďalej namieta, že zmienenému jej býv. učiteľovi neprávom bol priznaný nárok na správcovský prídavok preto, lebo sť-l'ka tohoto svojho učiteľa za správcu školy nezvolila. K tejto námietke sť-l'kinej, už v odvolaní vznesenej, žal. úrad v napadnutom rozhodnutí vyslovil právny názor, že k nadobudnutiu právneho nároku na správcovský prídavok nevyžaduje sa, aby dotýčny učiteľ bol súčasne zvolený za správcu školy, ale že stačí okolnosť, aby učiteľ skutočne vykonával funkciu so správcovstvom spojenú. Lež tento právny názor žal. úradu je — ako to i sťažnosť právom vytýka — mylný.

V § 15 zák. č. 104/1926 Sb. sa stanoví, že riaditelia škôl (správcovia škôl, riadiaci učitelia a riaditelia občianskych škôl) majú nárok na riaditeľské prídavky započítateľné do výmeru výslužného. Ako to nss vyslovil už v nál. Boh. A 9467/31, je označenie »riaditeľ škôl« v cit. predpisu myslené zrejme ako atribut personálny, a chce zákon prídavky tie poskytovať len tým osobám učiteľským, ktoré

sú po stránke právnej skutočnými riaditeľmi, správcami škôl atd. Tento zákonný požiadavok nemôže však nahradiť púha tá okolnosť, že oná učiteľská osoba len vykonáva funkcie spojené so správcoštvom, lebo touto jej činnosťou nestáva sa ešte po stránke právnej skutočným riaditeľom onej školy, majúcim nárok na riaditeľský prídavok.

Pre svrchu zmienený mylný právny názor žal. úradu nutné bolo napadnuté rozhodnutie zrušiť podľa § 7 zák. o ss.

Č. 12.128.

Zaměstnanci veřejní. — Vojenské věci: I. »Státními zaměstnanci« ve smyslu § 22 zák. č. 286/24 Sb. nelze rozuměti také bývalé vojenské osoby z povolání, které v době smrti své konaly jen všeobecnou povinnost brannou. — **II. Zaopatřovací požitky** přiznané vojenskou správou vdově po bývalé, ve válce padlé vojenské osobě z povolání, která však v době smrti své již vojenskou osobou z povolání nebyla, nelze považovati za státní zaopatřovací požitky ve smyslu § 20 zák. č. 286/24 Sb. a nelze proto při kumulaci vojenských a civilních (obcí vyplácených) zaopatřovacích požitků použiti přímo §u 17 cit. zák.

(Nález ze dne 11. listopadu 1935 č. 4968/33.)

V ě c: Josefa B. v O. proti zemskému úřadu v Brně o vdovskou pensii.

V ý r o k: S t í ž n o s t s e z a m í t á p r o b e z d ů v o d n o s t.

D ů v o d y: Manžel st-lčín, Alfred B., byl jako aktivní důstojník býv. rak.-uh. armády přeložen dnem 10. listopadu 1908 do zálohy a dekretem městského úřadu v O. ze dne 30. října 1908 ustanoven k žádosti své na základě usnesení městské rady v O. ze dne 7. října 1908 provisorním policejním inspektorem s požitky X. hodn. tř. stát. úředníků, kterýžto služební poměr změněn dekretem městského úřadu v O. ze dne 16. ledna 1911 na základě usnesení městské rady ze dne 11. ledna 1911 v definitivní. Když jmenovaný za světové války dne 24. listopadu 1914 jako nadporučík v evidenci domobraneckého p. pl. č. 25 na ruském bojišti padl, byla st-lce výměrem městského úřadu v O. ze dne 11. února 1915 na základě usnesení městské rady vyměřena od 1. února 1915 vdovská pense podle X. hodn. tř., která k další žádosti její byla jí zvýšena tím způsobem, že byly jí přiznány od 1. ledna 1921 zaopatřovací požitky jako po městském úředníku IX. hodn. tř. podle ustanovení pensijních předpisů pro městské úředníky a jich vdovy z 31. března 1904. Požitky ty byly pak upraveny podle zák. č. 287/1924 Sb. a zák. č. 80/1928 Sb. Dekretem ze dne 30. října 1931 oznámil městský úřad v O. st-lce, že na základě usnesení městského zastupitelstva v O. z 23. října 1931 zastavují se jí podle § 17 zák. č. 41/1887 ř. z. a §§ 43, 55 a 95 zák. č. 76/1922 Sb. dnem 31. října 1931 vdovské zaopatřovací požitky, které jí dosud městskou obcí v O. byly vypláceny. Odvolání st-lky do tohoto výměru zemský úřad v Brně nař. rozhodnutím ze dne 24. září 1932 zamítl jako neodůvodněné. — — —